

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje

Standardi kvalitete rada odgajateljica, pedagogica
i ravnateljica u predškolskom odgoju i obrazovanju

Sarajevo, 2011. godine

Nakladnik:

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje

Za nakladnika:

Maja Stojkić, ravnateljica Agencije

Alisa Ibraković, zamjenica ravnateljice – rukovoditeljica Područne jedinice Sarajevo

**Standardi kvalitete rada odgajateljica, pedagogica
i ravnateljica u predškolskom odgoju i obrazovanju****Voditeljica projekta:**

Hašima Ćurak, stručna savjetnica za predškolski odgoj i obrazovanje Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje

Tim eksperata/ekspertica na Projektu

1. Doc. dr. Zora Marendić, glavna ekspertica
2. Prof. dr. Pero Spasojević
3. Mr. sc. Radmila Rangelov Jusović
4. Prof. dr. Edina Vejo
5. Naira Jusufović, profesorica predškolskog odgoja i obrazovanja
6. Anita Šagolj, profesorica predškolskog odgoja i obrazovanja

Lektura:

Adriana Zorić

DTP:

Branka Zvečevac

Naklada:

400 primjeraka

Tisak:

Studio Jordan, Sarajevo

cip

Napomena:

Riječi i pojmovi koji imaju rodno značenje rabljeni u ovom dokumentu odnose se jednako na muški i ženski rod, bez obzira jesu li rabljeni u muškom ili ženskom rodu.

Standardi kvalitete rada odgajateljica, pedagogica i ravnateljica u predškolskom odgoju i obrazovanju

Uvod

Standardi kao vizija izvrsnosti kvalitete rada odgajateljica, pedagogica i ravnateljica predškolskih ustanova

Rezultati mnogobrojnih domaćih i međunarodnih istraživanja i najnovija znanstvena saznanja ukazuju na to da su iskustva djeteta u prvih pet godina života ključna za njegov budući život, zdravlje, učenje, društvene odnose i razvoj u cjelosti.

Razumijevanje značaja sveobuhvatnog i kvalitetnog odgoja i obrazovanja na ranom uzrastu presudno je za razvoj pojedinca, ali i za razvoj i progres društva u cjelosti. Neke od najnovijih studija koje se bave pitanjima ljudskog kapitala potvrđuju da je ulaganje u razvoj i obrazovanje na ranom uzrastu najbolja investicija za društvo i pojedinca, koja se višestruko vraća.

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje je, uz potporu UNICEF-a, Save the Children Norway i u suradnji s predstavnicima entitetskih i županijskih ministarstava obrazovanja u Bosni i Hercegovini, kao i Odjela za obrazovanje Brčko distrikta BiH, pokrenula aktivnosti na polju unapređenja kvalitete rada u predškolskom odgoju i obrazovanju, kojim bi se omogućili uvjeti za visoko kvalitetan i usklađen odgoj, obrazovanje i njegu u ranom djetinjstvu širom Bosne i Hercegovine. Trenutačno su standardi kvalitete u predškolskom odgoju i obrazovanju neujednačeni i njihova pratnja se vrši na različite načine, a često nemaju za svrhu unapređenje kompetentnosti odgajateljica, stručnih suradnica i ravnateljica u predškolskom odgoju i obrazovanju. Stručnjaci su našim aktivnostima dali jaku potporu, ističući veliku potrebu za standardizacijom kvaliteta u oblasti odgoja i obrazovanja.

Kvalitetan odgoj i obrazovanje su temeljna prava svakog djeteta.

Definicija kvalitete ovisi od ciljeva koje postavimo, kako gledamo na ulogu odgojno-obrazovne ustanove, vrtića i djetinjstva uopće, kako gledamo na dijete i kakva je preovladavajuća paradigma s kojom radimo na području odgoja i obrazovanja.

Jedna od definicija kvalitete je iskazivanje profesionalnosti u želji za izvrsnim i onda kada nas nitko ne posmatra i ne ocjenjuje, kada imamo unutarnju motivaciju da budemo sve bolji i bolji u onome što radimo.

Kvaliteta ima više dimenzija, kao što su strukturalna, procesna i administrativna dimenzija, i proučavanje iz raznih kutova. Kada govorimo o istraživanjima na polju kvaliteta, preovladavaju istraživanja koja se bave strukturalnim dimenzijama kao koliko djece ima u skupini, kolika je kvadratura učionice, kakva je oprema u učionici, kakva je kvalifikacija edukatora, i sl. Mnogo je manje istraživanja koja se bave procesnom dimenzijom kvaliteta, jer sve ono što je na razini procesne dimenzije mnogo je teže mjeriti, slijediti i vrednovati kakva je interakcija, koje strategije se rabe u podučavanju, kakva je psihološka i društvena sredina za učenje i sl., što bi se svakako trebalo promijeniti. Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje je poduzela aktivnosti koje će doprinijeti oblikovanju sustavnog rješenja za uspostavu i osiguranje kvalitete u predškolskom odgoju i obrazovanju.

Kvaliteta traži profesionalnost, a profesionalca odlikuju određena znanja, vještine i stavovi koje drugi ljudi, koji nisu u toj profesiji, nemaju. To je prva dimenzija kvalitete, druga je autonomnost, sposobnost da sami odlučujemo na koji način ćemo nešto uraditi, da znamo definirati zašto to činimo na taj a ne na drugi način, i da znamo zašto to uopće radimo. Sve ove dimenzije ovise jedna o drugoj, i ne može se biti profesionalac ako se radi samo na jednoj dimenziji profesionalnosti. Profesionalac mora biti aktivan, sudjelovati u svojoj radnoj sredini i na razini društva u kome djeluje. Edukator koji nema sposobnosti sudjelovanja ili ne želi sudjelovati u društvu, teško može postati pravi profesionalac. Još jedna bitna dimenzija profesionalnosti je uvažavanje i

ugled. Uvažavanje i ugled traže od edukatora proaktivnost pokazivanja svoje profesije drugima, spremnost na „otvaranje vrata učionice“ roditeljima, kolegama, ljudima iz zajednice, društva.

Profesionalne kompetencije koje uključuju sve dimenzije profesionalnosti su temeljne odrednice na kojima su zasnovani **Standardi kvalitete rada odgajateljica, pedagogica i ravnateljica** u predškolskom odgoju i obrazovanju.

Kako je nastajao dokument *Standardi kvalitete rada*

Krajem 2010. godine Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje je započela sa aktivnostima na projektu „Standardi kvalitete predškolskog odgoja i obrazovanja u BiH“, koje su imale za cilj definirati osnovne kompetencije i izraditi standarde i pokazatelje standarda kvalitete rada odgajateljica, pedagogica i ravnateljica u predškolskim ustanovama.

Standardi i pokazatelji kvalitete rada razvijeni su tijekom ekspertize uzimajući u obzir prijedloge stotine profesionalaca koji se bave predškolskim odgojem i obrazovanjem u Bosni i Hercegovini, kroz sudjelovanje u radnim skupinama, kroz javne rasprave o istoj problematici, čime je završni prijedlog dokumenta značajno dobio na vrijednosti. Sudjelovatelji projekta su predstavnici entitetskih i županijskih obrazovnih vlasti, predstavnici nevladinih organizacija, ravnatelji predškolskih ustanova i predstavnici edukatora: sveučilišni profesori, odgajateljice, pedagogice i psiholog.

Standardi kvalitete rada odgajateljica, pedagogica i ravnateljica u predškolskom odgoju i obrazovanju su zamišljeni kao „živi“, „razvojni“ dokument, i kao takav bi trebao biti podložan ažuriranju, revidiranju i usavršavanju u određenim vremenskim intervalima osobitim za obrazovne standarde.

Kome je namijenjen i čemu služi dokument *Standardi kvalitete rada*

Dokument **Standardi kvalitete rada odgajateljica, pedagogica i ravnateljica** prvenstveno je namijenjen profesionalcima u predškolskom odgoju i obrazovanju, i trebalo bi im poslužiti kao vodič kroz stalni profesionalni razvoj i omogućiti svrsishodno vrednovanje i samovrednovanje rada. U procesu unapređenja kvalitete, unapređenje razine kompetentnosti i kvalitete prakse ostvaruje se promišljanjem i djelovanjem na osnovu toga kako je nešto realizirano, koje aspekte rada želimo unaprijediti i na koje načine ćemo planirane rezultate ostvariti. Krajnji cilj je podržati i razviti puni potencijali svakog djeteta. Standardi trebaju pružiti viziju i ojačati, profesionalce i djecu s kojom rade.

Standardi i pokazatelji standarda kvalitete rada omogućuju nadležnim osobama i ustanovama pratnju kvalitete rada i profesionalnog napretka odgajateljica, pedagogica i ravnateljica u ustanovama za predškolski odgoj i obrazovanje, što olakšava vrednovanje rada predškolske ustanove u cjelosti i identifikaciju potreba iz oblasti stručnog usavršavanja, kao i razvijanje sustava stručnog usavršavanja zasnovanog na potrebama i interesovanjima.

Glede obrazovanja osoblja za predškolski odgoj i obrazovanje, visokoškolske institucije trebaju intenzivirati primjenu novijih teorija i praksi i s tim u vezi obrazovati edukatore koji će moći odgovoriti na izazove suvremenih društvenih kretanja u vrijeme jakih promjena u 21. stoljeću. Identificirane ključne kompetencije za profesiju odgajateljica i pedagogica mogu poslužiti kao osnova na kojoj se izrađuju programi obrazovanja edukatora u predškolskom odgoju i obrazovanju, što bi dodatno utjecalo na usklađivanje inicijalnog obrazovanja i stručnog usavršavanja budućih odgajateljica i pedagogica sa zahtjevima standarda kvalitete rada.

Kako je organiziran dokument *Standardi kvalitete rada*

Najšire gledano, standard označava utvđenu mjeru ili mjerilo, pravilo, vrijednost, koji se uzimaju kao uzori ili obrasci koji služe za upoređivanje koje treba dostići. Standardi su najčešće propisani i utvrđeni zakonima ili drugim propisima koji reguliraju određenu profesiju. Oni najčešće predstavljaju ideal koji se ne može uvijek i/ili odmah dosegnuti, ali ukazuju na put ili pravac kojim se treba kretati da bi se unaprijedila kvaliteta rada.

Pojmovno, pokazatelji predstavljaju kvantitativne i kvalitativne činjenice koje se rabe za procjenu napretka ostvarenja željenog cilja. Oni moraju biti relevantni, uvjerljivi, dovoljni, neovisni dokazivi.

Profesionalne kompetencije nužne za rad s djecom u predškolskim ustanovama, na kojima su zasnovani *Standardi kvalitete rada* su:

- 1. Pedagoške kompetencije**
- 2. Metodičko-akcijske kompetencije**
- 3. Organizacijske kompetencije**
- 4. Društveno-komunikacijske kompetencije**
- 5. Stalno profesionalno usavršavanje, odgovornost i etičnost**

Standardi i pokazatelji kvalitete rada odgajateljica, pedagogica i ravnateljica su utemeljeni na ključnim profesionalnim kompetencijama koje predstavljaju najbolju kombinaciju vrijednosne orijentacije, osobina ličnosti, stavova, motiva, znanja, vještina i navika koje omogućuju pojedincu aktivno i učinkovito djelovanje u profesiji.

Vođenje mape osobnog profesionalnog razvoja (profesionalog portfolija) na osnovu standarda i pokazatelja kvalitete rada treba omogućiti da učenje ne bude samo jednokratno iskustvo već i prilika za stalni profesionalni razvoj i refleksiju. Pažljivo napravljena mapa odražava tko smo mi kao stručnjaci, dokumentira naša vrijedna iskustva, služi kao osnova za dijalog s kolegama, obiteljima, pomaže vrednovanje i unapređuje program i profesiju, te nas motivira da unapređujemo svoje kompetencije i rabimo novine u uzbudljivom svijetu odgoja i obrazovanja.

Dokument ***Standardi kvalitete rada odgajateljica, pedagogica i ravnateljica*** u predškolskom odgoju i obrazovanju ima formu mape koja sadrži:

- Standarde kvalitete rada za odgajateljice s pokazateljima
- Popisi za vrednovanje i samovrednovanje za odgajateljice
- Standarde kvalitete rada za pedagogice s pokazateljima
- Popisi za vrednovanje i samovrednovanje pedagogica
- Standarde kvalitete rada za ravnateljice s pokazateljima
- Popisi za vrednovanje i samovrednovanje za ravnateljice

Popisi za vrednovanje i samovrednovanje, pored već unesenih standarda i pokazatelja, sadrže i prazan prostor koji je predviđen za vođenje zabilješki pri opažanju.

Za procjenu dosljednosti ostvarenja određenog pokazatelja rabe se deskriptori:

D (dosljedno), P (ponekad) i R (rijetko).

Tijekom opažanja, u prazan prostor predviđen za bilješke onog koji opaža (opservator/ica), u ovisnosti od procjene dosljednosti ostvarenja pokazatelja, uz svaki od pokazatelja treba dodati D, P ili R, i navesti kratak primjer kojim se ova procjena ostvarenja ilustrira.

STANDARDI ZA ODGAJATELJICE

1. Razumijevanje konstruktivističke filozofije odgoja i obrazovanja i temeljnih principa predškolstva

Odgajateljica razumije osobitosti programa predškolskog odgoja i obrazovanja kao oslonca glede programske koncepcije i orijentacije rada u predškolskoj skupini, teorijski i praktično je osposobljena za poznavanje i primjenu dječije igre kao najvažnijeg uporišta za razvoj aktivnosti učenja.

2. Individualizacija i diferencijacija

Odgajateljica primjenjuje provjerene i učinkovite načine u izboru i pripremi aktivnosti učenja koje odgovaraju dostignutim razinama razvoja, mogućnostima i stilovima, te prilagođava svoje postupke i metode rada.

3. Posmatranje, praćenje djece u skladnosti s rezultatima razvoja i učenja

Odgajateljica primjenjuje stručno i znanstveno zasnovane postupke u praćenju razvoja, uočavanju pozitivnih težnji u razvoju predškolske djece i pokazatelja promjena u razvoju. Odgajateljica primjenjuje odgovarajuće postupke i tehnike sustavnog posmatranja aktivnosti djece, manifestacija u ponašanju, prati razvojne promjene i može ih dovesti u vezu s učećim aktivnostima kojima se djeluje na razvojne promjene.

4. Partnerstvo s obitelji i lokalnom zajednicom

Odgajateljica uspostavlja i razvija različite forme partnerstva s obiteljima uključivanjem roditelja i drugih članova obitelji u odgojno-obrazovni proces i sve aspekte rada u vrtiću.

Odgajateljica uspostavlja partnerstvo s lokalnom zajednicom i realizira razne aktivnosti rabeći resurse lokalne zajednice.

5. Planiranje na principima integriranog kurikulumu

Odgajateljica rabi planiranje kao timski proces zasnovan na principima integriranog kurikulumu. Planiranje proizlazi iz razvojno primjerenog kurikulumu, a temelji se na igri kao dječijem prirodnom obliku učenja, na praćenju i procjeni razvoja i osobnosti napretka svakog djeteta, te na uvažavanju dječijih interesa, potreba i razvojnih mogućnosti i na poticanju novih razvojnih i učećih potreba.

6. Strategija podrške razvoju i učenju kroz igru

Odgajateljica rabi takve strategija potpore razvoju i učenju kroz igru koje će omogućiti iskustveno, kontekstualno učenje i učenje s razumijevanjem. Igra kao prirodan način učenja predškolskog djeteta polazište je u procesu otkrivanja, istraživanja i rješavanja problema neposrednog dječijeg okružja. Takvo učenje će potaknuti inovativnost i kreativnost, povećati dječiji interes za predmete i pojave neposredne stvarnosti, te produljiti vrijeme sudjelovanja u različitim vrstama igara i aktivnosti, samostalno ili u suradnji s vršnjacima.

7. Kreiranje okružja za razvoj i učenje kroz igru

Odgajateljica kreira klimu povjerenja i suradnje u procesu razvoja i učenja kroz igru, što je uvjet da se svako dijete osjeća prihvaćeno i dobrodošlo i šalje poruku da se svaki pojedinac poštiva i da je svaki član skupine dio zajednice. Pružanjem sigurnog okružja i poštivanjem ne samo potreba nego i prava djece, odgajateljica ohrabruje djecu da surađuju, sudjeluju u različitim aktivnostima i da se upuštaju u određene rizike prilikom učenja.

Odgajateljica stvara sigurno i stimulativno materijalno okružje koje nudi razvojno primjerene materijale, zadatke i aktivnosti te na taj način potiče dječije učenje kroz igru, samostalno ili skupno istraživanje, te razmjenu znanja i iskustava s drugom djecom i odraslim.

8. Primjena filozofije i vještina kvalitetne/nenasilne komunikacije u odgoju – jasno izražavanje i kvalitetno slušanje –

Odgajateljica primjenjuje osnove kvalitetne/nenasilne komunikacije i teorije izbora u svakodnevnom radu s djecom što doprinosi kreiranju klime povjerenja i suradnje, kao i unapređenju kvalitete odnosa s djecom i djece međusobno.

9. Uvažavanje različitosti i demokratski principi

Odgajateljica promovira i primjenjuje vještine nenasilne komunikacije kao i principe teorije izbora i zaštitnog ponašanja i time doprinosi afirmaciji djece, jačanju pozitivne slike, razumijevanju i uvažavanju drugih i drugačijih, te razvoju odgovornosti koja je u osnovi demokracije.

10. Timski rad

Odgajateljica primjenom vještina kvalitetne komunikacije i zaštitnog ponašanja doprinosi razvoju suradničkih odnosa u timu, jasnom definiranju i raspodjeli zadataka, te usredotočenju na proces rada, što doprinosi i razvoju ustanove i promociji predškolskog odgoja i obrazovanja.

11. Unapređenje kvalitete i stalni profesionalni razvoj

Odgajateljica stalno analizira osobnu praksu i unapređuje svoje kompetencije kako bi dosegla i održala visoku kvalitetu u profesiji u skladnosti s promjenjivim zahtjevima suvremenog svijeta.

Odgajateljica se uključuje u aktivnosti u vrtiću, lokalnoj zajednici i šire kako bi doprinijela unapređenju kvalitete i promovirala značaj kvalitetnog ranog obrazovanja za svako dijete.

12. Profesionalna etika i odgovornost

Odgajateljica profesionalno izvršava sve svoje obveze propisane zakonima i pravilnicima i u svakoj prilici se ponaša u skladnosti s etičkim principima štiteći dostojanstvo struke i prava svakog djeteta.

I**Razumijevanje konstruktivističke filozofije odgoja i obrazovanja i temeljnih principa predškولstva**

1.1. Odgajateljica razumije specifičnosti programa predškolskog odgoja i obrazovanja kao oslonca glede programske koncepcije i orijentacije rada u predškolskoj skupini, teorijski i praktično je osposobljena za poznavanje i primjenu dječije igre kao najvažnijeg uporišta za razvoj učećih aktivnosti	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	Primjer za svaki pokazatelj:
Odgajateljica: 1. Primjenjuje program koji je jasno zasnovan na principima i specifičnostima rada s predškolskom djecom - poštivanju osobnosti djeteta, aktivnom učenju, holističkom pristupu razvoju i planiranju na principima integriranog kurikulumu;				
2. Poznaje svojstva razvoja djece na predškolskom uzrastu što omogućava poticaj cjelovitog razvoja djeteta;				
3. Poznaje teorijske stavove o dječijem učenju i razvoju i prati stručnu literaturu koja se bavi njima;				
4. U svim područjima rada polazi od poštivanja i uvažavanja svojstava razvoja i učenja predškolskog djeteta;				
5. Uključuje aktivnosti koje su zasnovane na igri i poštivanju zakonitosti razvoja osobnosti i ponašanja, s repertoarom radnih i kulturnih navika u ponašanju prema skupini u okviru vrtića i obitelji kao prirodne mikro-sredine;				
6. U aktivnostima su zastupljeni srazmjerno potrebama i interesovanjima sadržaji kojima se pokreće i podržava intelektualni razvoj, kritičko mišljenje i suđenje, potpomažu afinitete otkrivanja i istraživanja i aspiracije djece u skladnosti s njihovim mogućnostima;				
7. Kognitivni razvoj i akademska dostignuća dovodi u vezu sa socijalno-emocionalnim razvojem i drugim aspektima razvoja;				
Ime i prezime odgajateljice _____	Opservator _____		Datum _____	

I**Razumijevanje konstruktivističke filozofije odgoja i obrazovanja i temeljnih principa predškolstva**

1.1. Odgajateljica razumije specifičnosti programa predškolskog odgoja i obrazovanja kao oslonca glede programske koncepcije i orijentacije rada u predškolskoj skupini, teorijski i praktično je osposobljena za poznavanje i primjenu dječije igre kao najvažnijeg uporišta za razvoj učećih aktivnosti	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	Primjer za svaki pokazatelj:
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	
Odgajateljica:				
8. Djecu potiče da intuitivno i u prirodnim situacijama upoznaju, eksperimentiraju i otkrivaju, analiziraju i uopćavaju uočene zakonitosti kojima su dorasli, ohrabruju ih na učenje sukladno s dobnim mogućnostima i očekivanjima;				
9. Osigurava uvjete u kojima će djeca sukladno s njihovim mogućnostima biti uključena u upravljanje resursima za učenje (opremom, sredstvima i materijalima) uz poštivanje njihovih prijedloga za sljedeće etape učenja;				
10. Poznaje rezultate učenja, te učenje i razvojne potrebe međusobno povezuje i usklađuje;				
11. Potiče dječiju autonomnost, samostalno i kompetentno uključivanje u interakciju u svojoj sredini i osjećaj odgovornosti za postupke kojima su dorasli;				
12. Potiče interpersonalne odnose zasnovane na skupnoj solidarnosti, empatiji, suradnji i pozitivnim emocijama;				
13. Prikuplja, odlaže i dokumentira podatke o djeci i promjenama u razvoju te redovito procjenjuje i prati rezultate učenja;				
14. Poznaje prednosti mješovitih odgojnih skupina, dozvoljava i posebno njeguje postupke i aktivnosti za „razmjenu iskustava sa starijom djecom“, neformalne zajedničke aktivnosti, zbližavanje, za doživljaj vrtića kao povoljnog društvenog „mikro-sustava“;				
15. Odgajateljica je autonomna osoba glede planiranja aktivnosti iz Programa i uređivanja sredine za učenje, što podrazumijeva i odgovornosti za okolnosti i postupke u osiguranju sigurnosti igre i učenja tijekom boravka u vrtiću.				
Ime i prezime odgajateljice _____	Opervisor _____		Datum _____	

2

Individualizacija i diferencijacija

2.1. Odgajateljica primjenjuje provjerene i učinkovite načine u izboru i pripremi učećih aktivnosti koje odgovaraju dostignutim razinama razvoja, mogućnostima i stilovima, te prilagođava svoje postupke i metode rada	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	Primjer za svaki pokazatelj:
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	
Odgajateljica:				
1. Omogućava svakom djetetu da uči i saznaje osobnim tempom, ali se interesovanja bogate i kultiviraju, usmjeravaju prema višim razvojnim razinama, prema „zoni narednog razvoja“, blagovremenim uviđanjem razvojnih uspona i promjena u razvoju, kultiviranjem sredine koja najviše odgovara spoznajnim potrebama djece;				
2. Poštiva „iskustveno učenje“ i djeci pruža dovoljno prilika za bogaćenje i prerađivanje životnih iskustava, spoznavanjem o sebi i svijetu oko sebe neposrednim sudjelovanjem, spoznajom o živom svijetu, prirodi u svom okružju;				
3. Potiče kooperativno učenje u skupini i djeca se ohrabruju na razmjenu iskustava, ideja i spoznaja;				
4. Djeca u većoj mjeri sama upravljaju igrom i igrovnim aktivnostima; postoje i poštivaju se izgrađena pravila za međusobne odnose u skupini, dužnosti i odgovornosti, odgajateljica pažljivo promatra tijek i razvoj igre i uključuje se kao pomagač u svim situacijama kad je to nužno;				
5. Planira dovoljan broj varijacija na aktivnost kako bi zadržala angažiranost djece i postavila pred njih nove izazove;				
6. Djeci s težim vidovima smetnji u razvoju i darovitoj djeci osigurani su odgovarajući postupci potpore tijekom uključivanja u aktivnosti skupine, te pomoć stručnjaka specijalista za određenu vrstu smetnji, što uključuje i stalne ili povremene asistente u ovisnosti od potrebe i prirode smetnje u razvoju ili izrazite darovitosti;				
7. Tijekom podsticanja bržeg cjelovitog razvoja poštivaju se specifičnosti u razvoju i učenju predškolske djece, s osloncima na teoriju o brojnim sposobnostima.				
Ime i prezime odgajateljice _____	Opervator _____		Datum _____	

3**Promatranje, praćenje djece u skladnosti s rezultatima razvoja i učenja**

3.1. Odgajateljica primjenjuje stručno i znanstveno zasnovane postupke u praćenju razvoja, uočavanju pozitivnih težnji u razvoju predškolske djece i pokazatelja promjena u razvoju. Odgajateljica primjenjuje odgovarajuće postupke i tehnike suštinskog promatranja aktivnosti djece, manifestacija u ponašanju, prati razvojne promjene i može ih dovesti u vezu s učećim aktivnostima kojima se djeluje na razvojne promjene	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	Primjer za svaki pokazatelj:
Odgajateljica:				 <p>Agencija za pedagoška, osnovna i srednja obrazovanje</p>
1. Osposobljena je za vrednovanje rezultata i blagovremeno otkrivanje težnji u razvojnim promjenama pod utjecajima pedagoških mjera i postupaka u okviru primijenjenih programa učenja;				
2. Osposobljena je za metodologiju sustavnog promatranja u funkciji uviđanja manifestacija i pokazatelja promjena u razvoju uz potporu stručnog tima vrtića;				
3. Rabi različite tehnike promatranja, evidentiranja i praćenja dječijeg razvoja i učenja;				
4. Osposobljena je za prikupljanje i sortiranje proizvoda kojima se mogu argumentirati i objasniti uočene razvojne promjene, uključujući i „osjetljiva razdoblja razvoja“;				
5. Podatke do kojih dolazi tijekom promatranja i praćenja djece odgajateljica rabi u razvijanju plana rada sa skupinom i za planiranje individualiziranih aktivnosti;				
6. Rezultate promatranja i praćenja djece razmjenjuje s drugim stručnim osobljem i roditeljima, poštujući privatnost podataka;				
7. Osposobljena je za mikro-istraživanja u skupini i primjenu različitih istraživačkih instrumenata s ciljem unapređenja pedagoške prakse i učinaka odgojno-obrazovnog rada.				
Ime i prezime odgajateljice _____	Opervisor _____		Datum _____	

4

Partnerstvo s obitelji i lokalnom zajednicom

4.1. Odgajateljica uspostavlja i razvija različite oblike partnerstva s obiteljima uključenjem roditelja i drugih članova obitelji u odgojno-obrazovni proces i sve aspekte rada u vrtiću	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	Primjer za svaki pokazatelj:
<p>Pokazatelj kvalitete:</p> <p>Odgajateljica:</p> <p>1. Konstantno uključuje roditelje u rad u skladnosti s njihovim afinitetima, poštivajući profesionalizam u odnosu prema roditeljima, što doprinosi da su roditelji zainteresirani za djecu i njihov razvoj, za skupinu i sudjelovanje u skupnim aktivnostima djece;</p>				
<p>2. Roditeljima su na odgovarajući način dostupne i dobro potkrijepljene sve informacije o boravku i učenju djeteta, te o razvojnim promjenama koje su uočene, njeguje se dijalog s roditeljima u vezi s razvojem i učenjem u vrtiću;</p>				
<p>3. Razvijena je praksa poštivanja i uvažavanja mišljenja i preporuka roditelja, a roditelji se na prihvatljiv način konsultiraju u planiranju odgojno-obrazovnog procesa;</p>				
<p>4. Redovito pruža stručnu potporu roditeljima u lakšem razumijevanju odgojno-obrazovnih utjecaja koji se očekuju od aktivnosti u vrtiću i, na taj način, pomaže lakšem razumijevanju odgojno-obrazovne funkcije obitelji;</p>				
<p>5. Dnevni neformalni kontakti s roditeljima su otvoreni, iskreni i neposredni, a pojedinačni kontakti i skupne diskusije s roditeljima su česte i zasnovane na međusobnom poštivanju i povjerenju;</p>				
<p>6. Vidno se poštuju kulturna i duhovna baština okružja i odgajateljica ohrabruje djecu i roditelje da se uključe u događaje i manifestacije okružja kao izvora za bogaćenje procesa rada u skupini.</p>				
<p>Ime i prezime odgajateljice _____</p>	<p>Opservator _____</p>		<p>Datum _____</p>	

4

Partnerstvo s obitelji i lokalnom zajednicom

4.2. Odgajateljica uspostavlja partnerstvo s lokalnom zajednicom i realizuje raznovrsne aktivnosti koristeći se resursima lokalne zajednice				Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	Primjer za svaki pokazatelj:		
<p>Odgajateljica:</p> <ol style="list-style-type: none"> U suradnji sa stručnim timom i menadžmentom ustanove uspostavlja kvalitetan kontakt s drugim vrtićima u mjestu ili bližoj okolini, s lokalnim školama, nastavnicima, pedagogima glede osiguranja povoljnijih uvjeta za potrebe djece u skupini; Razmjenjuje međusobne informacije o djeci koja su boravila u vrtiću i interesira se za stariju djecu koja su boravila u vrtiću, povremeno ih prima u posjete rabeći njihova iskustva iz vrtića u radu s aktualnom predškolskom skupinom; U suradnji sa stručnim timom inicira organizaciju zajedničkih manifestacija u mjestu i međusobna gostovanja djece u školi ili školske djece u vrtiću; Rabi resurse lokalne zajednice za učenje uspostavljajući kontakt s mjesnim poduzećima i ustanovama u koje djeca mogu nesmetano dolaziti; Resurse sredine rabi u skladnosti s potrebama programa i autonomijom vrtića i u okviru principa na kojima se zasniva partnerstvo sa sredinom; U okviru tima odgajateljica predlaže ideje za viziju vrtića i unapređenje odnosa s lokalnom sredinom; Osposobljena je da priprema male projekte na osnovu kojih se mogu osigurati dodatana sredstva i materijali od značaja za funkcije vrtića. 						
<p>Ime i prezime odgajateljice _____</p>	<p>Opservator _____</p>		<p>Datum _____</p>			

5

Planiranje na principima integriranog kurikuluma

5.1. Odgajateljica rabi planiranje kao timski proces zasnovan na principima integriranog kurikuluma. Planiranje proizlazi iz razvojno primjerenog kurikulumu, a temelji se na igri kao dječijem prirodnom obliku učenja; na praćenju i procjenjivanju razvoja i osobnosti napretka svakog djeteta, te na uvažavanju dječijih interesa, potreba i razvojnih mogućnosti i na poticanju novih razvojnih i učećih potreba	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	Primjer za svaki pokazatelj:
Odgajateljica: 1. U procesu planiranja djeluje timski, uključujući djecu, roditelje, kolege i stručne suradnike, uvažavajući pojedinačna svojstva djece i svojstva skupine djece s kojom radi; 2. Izrađuje dugoročne/godišnje, kratkoročne/etapne, i procesne/dnevne planove utemeljene na principima integriranog kurikulumu i ciljevima koji obuhvataju sve aspekte dječijeg razvoja; 3. Kratkoročno/etapno planiranje temelji se na dokumentiranom opažanju; 4. U kratkoročnom/etapnom planu odgajateljica u timu razrađuje strategije uočavanja i otkrivanja i vizualiziranja dječijeg prethodnog znanja, iskustava, interesovanja, potreba, promatranja igre, koja služe kao temelj planiranja; 5. Dnevne izvedbene planove zasniva na aktualnoj razini razvoja svakog djeteta i na osnovu toga planira i identificira strategije i mjere koje će poduzimati u njegovom unapređenju; 6. Planira igre i poticajne aktivnosti koje se odnose na sva područja dječjeg razvoja rabeći različite strategije planiranja u cilju objedinjenja kontinuiteta dečijih iskustava (tjelesni i zdravstveni, socijalni, emocionalni, spoznajni, razvoj dječijeg stvaralaštva i različitih vidova izražavanja i dr.);				
Ime i prezime odgajateljice _____	Opservator _____		Datum _____	

5

Planiranje na principima integriranog kurikuluma

5.1. Odgajateljica rabi planiranje kao timski proces zasnovan na principima integriranog kurikuluma. Planiranje proizlazi iz razvojno primjerenog kurikuluma, a temelji se na igri kao dječijem prirodnom obliku učenja; na praćenju i procjenjivanju razvoja i osobnosti napretka svakog djeteta, te na uvažavanju dječijih interesa, potreba i razvojnih mogućnosti i na poticanju novih razvojnih i učećih potreba	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	Primjer za svaki pokazatelj:
Odgajateljica:				
7. U procesu planiranja planira i uređuje uvjete sredine za funkcioniranje skupine, s uvjetima za slobodno kretanje u vrtiću i ostvarenje kontakata s drugom djecom;				
8. Poznaje kognitivne stilove učenja i ta saznanja rabi u planiranju aktivnosti s djecom i pojedinačnom pristupu u procesu učenja kroz igru;				
9. Spremna je odgovoriti na interese i mogućnosti djece s posebnim potrebama, tj. djece s poteškoćama u razvoju i nadarene djece, u smislu planiranja različitih vrsta igara, aktivnosti i resursa za učenje;				
10. Planira, zajedno s timom stručnjaka i u suradnji s roditeljima, pojedinačni plan za svako dijete s poteškoćama u razvoju i za nadareno dijete;				
11. Planovi i aktivnosti su dovoljno fleksibilni da prihvataju i uključuju neplanirane situacije, promjenljive uvjete, i dječije potrebe i interese;				
12. Odgovorno i u skladnosti s dogovorenim pravilima vrši vrednovanje koje se zasniva na utvrđivanju učinkovitosti ishoda, izbora aktivnosti djece iz kuta interesa i napretka djece, što predstavlja polazišnu točku za slijedeći ciklus planiranja;				
13. Roditelje obavještava o dječijem napetku, životu u odgojnoj skupini i dječijem vrtiću, i uključuje ih u planiranje;				
14. Redotivo vodi pedagošku dokumentaciju i vrednuje osobnu praksu u cilju osobnog profesionalnog razvoja.				
Ime i prezime odgajateljice _____	Opservator _____		Datum _____	

6

Strategija potpore razvoju i učenju kroz igru

6.1. Odgajateljica rabi takve strategije potpore razvoju i učenju kroz igru koje će omogućiti iskustveno, kontekstualno učenje i učenje s razumijevanjem. Igra kao prirodan način učenja predškolskog djeteta polazište je u procesu otkrivanja, istraživanja i rješavanja problema neposrednog dječijeg okružja. Takvo učenje će potaknuti inovativnosti i kreativnost, povećati dječiji interes za predmete i pojave neposredne stvarnosti, te produljiti vrijeme sudjelovanja u različitim vrstama igara i aktivnosti, samostalno ili u suradnji s vršnjacima	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	Primjer za svaki pokazatelj:
Odgajateljica: 1. Poznaje i primjenjuje različite strategije razvoja i učenja poštujući svojstva razvoja djeteta i načine na koji djeca uče, djelujući na sve aspekte razvoja; 2. Rabi pitanja i aktivnosti kako bi potakla djecu na samostalno razmišljanje, zaključivanje i aktiviranje viših misaonih procesa; 3. Osigurava povoljne uvjete sredine i potporu odraslih kako bi omogućila različite vidove aktivnog učenja, prvenstveno onih koji su zasnovani na igri; 4. U procesu planiranja predviđa sigurno okružje za učenje poštujući balans između različitih vrsta aktivnosti i aktivnosti u zatvorenom i otvorenom prostoru; 5. Potiče djecu da sami uočavaju određene problemske situacije, da istražuju i pronalaze različita rješenja, te im pomaže u donošenju zaključaka; 6. Povezuje učenje novih pojmova i integrira učeće aktivnostima s dječijim svakodnevnim životnim iskustvom tako da djeca mogu uvidjeti međupovezanost obrazovnih ideja i svoga iskustva u skupini;				
Ime i prezime odgajateljice _____	Opervator _____		Datum _____	

6

Strategija potpore razvoju i učenju kroz igru

6.1. Odgajateljica rabi takve strategije potpore razvoju i učenju kroz igru koje će omogućiti iskustveno, kontekstualno učenje i učenje s razumijevanjem. Igra kao prirodan način učenja predškolskog djeteta polazište je u procesu otkrivanja, istraživanja i rješavanja problema neposrednog dječijeg okružja. Takvo učenje će potaknuti inovativnost i kreativnost, povećati dječiji interes za predmete i pojave neposredne stvarnosti, te produljiti vrijeme sudjelovanja u različitim vrstama igara i aktivnosti, samostalno ili u suradnji s vršnjacima	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	Primjer za svaki pokazatelj:
Odgajateljica:				
7. Proces učenja planira kao proces uzajamnog djelovanja u kojem se učenje odvija u interakciji s odraslim, drugom djecom i raznovrsnim materijalima;				
8. Ohrabruje djecu da u procesu učenja rabi različite resurse i dostupne razvojno primjerene tehnologije;				
9. Rabi raznovrsne resurse u procesu razvoja djece, ohrabrujući ih da ih i sami rabe;				
10. Potiče djecu da donose odluke, daje im priliku da vrše izbor, kako u procesu učenja, tako i u drugim situacijama i pomaže im da razviju razumijevanje da postoje posljedice načinjenih izbora;				
11. Potiče suradničko učenje u cilju razmjene ideja u skupini vršnjaka i dolaženja do zajedničkih rješenja, te razvoja društvenih vještina koje će pomoći djeci da izgrade pozitivne veze i suradnju s drugima;				
12. Razgovara s djecom o ciljevima učenja i ohrabruje djecu da promišljaju o svom procesu učenja i njegovom rezultatu.				
Ime i prezime odgajateljice _____	Opservator _____		Datum _____	

7

Kreiranje okruŕja za razvoj i učenje kroz igru

7.1. Odgajateljica kreira klimu povjerenja i suradnje u procesu razvoja i učenja kroz igru , što uvjetuje da se svako dijete osjeća prihvaćeno i dobrodošlo i šalje poruku da se svaki pojedinac poštiva i da je svaki član skupine dio zajednice. Pružanjem sigurnog okruŕja i poštivanjem ne samo potreba nego i prava djece, odgajatelj ohrabruje djecu da surađuju, sudjeluju u različitim aktivnostima i da se upuštaju u određene rizike prilikom učenja				Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	Primjer za svaki pokazatelj:			
Odgajateljica:							
1. Pruža mogućnost svakom djetetu da pokaŕe i iskoristi svoje kompetencije rabeći različite strategije razvijanja pozitivne slike o sebi;							
2. Stvara poticajnu atmosferu u kojoj se djeca osjećaju slobodno da izraze svoje ideje i mišljenje;							
3. Koordinira aktivnosti skupine djece koja imaju različita interesovanja i sklonosti;							
4. Slijed i ritam aktivnosti prilagođava potrebama djece, ne poŕuruje i ne prekida aktivnost;							
5. Priznaje pravo na pogreške u djelovanju i mišljenju djece, i to rabi kao dobru priliku za novu raspravu i nove kutove gledanja;							
6. Rabi primjeren humor u komunikaciji s djecom što utječe na veselu relaksirajuću atmosferu učenja;							
7. Stvara klimu u kojoj su djeca slobodna da griješe i da na pogreške gledaju kao na mogućnost za učenje u djelovanju i mišljenju;							
8. Stvara okruŕje za razvoj društvenih vještina omogućavajući djeci prihvatanje i međusobno razumijevanje;							
9. Pomaŕe djeci da razumiju, imenuju i kanališu osobne emocije;							
10. U uvjetima njege i brige o zadovoljavanju različitih dječjih potreba (zdravstveno-higijenske potrebe, potrebe za jelom, odmorom i spavanjem), odgajateljica poštiva pojedinačne potrebe djece, pruŕa im pomoć i emocionalnu potporu.							
Ime i prezime odgajateljice _____				Opervisor _____		Datum _____	

7**Kreiranje okruŕja za razvoj i učenje kroz igru**

7.2. Odgajateljica stvara sigurno i stimulativno materijalno okruŕje koje nudi razvojno primjerene materijale, zadatke i aktivnosti te na taj naèin potiče dječije učenje kroz igru, samostalno ili skupno istraživanje, te razmjenu znanja i iskustva s drugom djecom i odraslim	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	Primjer za svaki pokazatelj:
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	
Odgajateljica:				
1. Kreira materijalno okruŕje koje je fleksibilno, sigurno i lako se nadzire;				
2. Organizira centre aktivnosti koji omogućuju djeci sigurno i slobodno kretanje i potiče aktivno učenje kroz igru i odlučivanje, nudi djeci različite materijale i potiče djecu na samostalno biranje;				
3. Obilježava prostor i materijale određenim simbolima kako bi omogućio djeci lakše snalaženje u prostoru i uporabi materijala, te razvoj predčitalaèkih sposobnosti;				
4. Modificira prostor i materijale u skladnosti s potrebama svakog djeteta pojedinaèno i područjima interesovanja;				
5. Uključuje djecu i roditelje u odlučivanje o organizaciji prostora i materijala;				
6. Izlaže dječije radove na odgovarajuća mjesta èime šalje poruku o tome što je aktualno u skupini i kako ide proces razvoja i učenja;				
7. Informacijama koje se nalaze na odgovarajućim mjestima u radnoj sobi pruŕa materijalne dokaze o procesu razvoja i učenja djece svoje skupine;				
8. Rabi pospremanje materijala kao priliku za učenje i kao dio dnevne rutine kako bi se kod djece razvila odgovornost prema svom okruŕju;				
9. Organizira okruŕje u kojem djeca mogu slobodno rabiti sve dostupne i sigurne prostore namijenjene djeci;				
10. Organizira višenamjenske, fleksibilne prostore za djecu;				
11. Rabi i unapređuje resurse vanjskog prostora u suradnji s timom odgajateljica, djecom i roditeljima;				
12. Ako u vrtiću postoji zaseban prostor za spavanje uređuje se tako da je prijatan i izgledom slièan kućnom ambijentu, ili prijatan i primjeren ambijentu predškolske ustanove.				
Ime i prezime odgajateljice _____	Opservator _____		Datum _____	

8

**Primjena filozofije i vještina kvalitetne/nenasilne komunikacije u odgoju
(jasno izražavanje i kvalitetno slušanje)**

8.1. Odgajateljica primjenjuje osnove kvalitetne/nenasilne komunikacije i teorije izbora u svakodnevnom radu s djecom što doprinosi kreiranju klime povjerenja i suradnje, te unapređenju kvaliteta odnosa s djecom i djece međusobno	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	Primjer za svaki pokazatelj:
Odgajateljica: 1. U svom obraćanju djeci, roditeljima, kolegama rabi jezik i poruke koje su pozitivne i koje potiču na aktivnost (jezik pozitivne akcije);				
2. Rabi pravilan, standardiziran književni jezik koji izbjegava rodne i druge stereotipe;				
3. U konfliktnim situacijama s djecom ili kolegama argumentirano obrazlaže svoje stavove u vezi s određenom situacijom;				
4. Jasno iskazuje očekivanja od drugih (djece, roditelja, kolega);				
5. Uspostavlja kontakt „oči u oči“ s djetetom, spuštajući se na razinu djeteta;				
6. Neverbalna komunikacija je u skladnosti s verbalnim iskazom;				
7. Jasnim i eksplicitnim iskazivanjem sebe (svojih osjećanja i potreba) u određenoj situaciji, preuzima odgovornost za svoje ponašanje, povezuje se sa sugovornikom (djetetom, roditeljem, kolegom) i omogućava mu bolji uvid u datu situaciju, a služi i kao model primjene vještina kvalitetne komunikacije;				
8. Ovisno o situaciji rabi empatiju i aktivno slušanje čime doprinosi boljoj povezanosti, razvoju povjerenja i afirmaciji djeteta;				
Ime i prezime odgajateljice _____	Opservator _____		Datum _____	

8

**Primjena filozofije i vještina kvalitetne/nenasilne komunikacije u odgoju
(jasno izražavanje i kvalitetno slušanje)**

8.1. Odgajateljica primjenjuje osnove kvalitetne/nenasilne komunikacije i teorije izbora u svakodnevnom radu s djecom što doprinosi kreiranju klime povjerenja i suradnje, te unapređenju kvalitete odnosa s djecom i djece međusobno	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	Primjer za svaki pokazatelj:
Odgajateljica: 9. Iskazuje interes za razgovor i ohrabruje dijete za nastavak razgovora, postavlja pitanja otvorenog tipa;				
10. Razumije ponašanje djeteta (roditelja, kolega) bez etiketiranja i osuđivanja, razumije da je u osnovi svakog ponašanja motiv i zato empatiju daje za motiv, a ne za ponašanje;				
11. Priprema aktivnosti koje pomažu djeci da vježbaju parafraziranje i empatsko slušanje;				
12. Promovira i podržava razvoj komunikacijskih vještina na mnogobrojne načine tijekom dana rabeći svakodnevne situacije da ohrabri dijete da vježba i primjenjuje vještine kvalitetne komunikacije, da mu pomogne u preoblikovanju iskaza u skladnosti s principima kvalitetne komunikacije, da mu pomogne da bolje razumije svoje ponašanje i ponašanja drugih, te da je model po kojem djeca uče;				
13. Priprema aktivnosti koje pomažu djeci da opažaju bez osuđivanja i etiketiranja				
14. Priprema aktivnosti koje pomažu djeci u bogaćenju rječnika osjećanja, prepoznavanju osjećanja kod sebe i drugih, te razgovoru o njima;				
15. Rabi vještine nenasilne komunikacije i zaštitnog ponašanja i time doprinosi jačanju pozitivne slike o sebi, jačanju samopouzdanja i samopoštivanja, i samoregulaciji.				
Ime i prezime odgajateljice _____	Opservator _____		Datum _____	

9

Uvažavanje različitosti i demokratski principi

9.1. Odgajateljica promovira i primjenjuje vještine nenasilne komunikacije kao i principe teorije izbora i zaštitnog ponašanja i time doprinosi afirmaciji djece (jačanju pozitivne slike), razumijevanju i uvažavanju drugih i drugačijih, te razvoju odgovornosti koja je u osnovi demokratije	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	Primjer za svaki pokazatelj:
Odgajateljica: 1. Osjetljiva je na potrebe i interese djece/drugih (roditelji, radne kolege itd.);				
2. Afirmativno govori o različitostima i pomaže djeci u razvijanju pozitivnog stava prema različitostima (razlike kao bogatstvo);				
3. Ohrabruje djecu da se ophode prema drugima s uvažavanjem i prihvatanjem drugih i drugačijih;				
4. Ohrabruje dijete/druge da izrazi svoje mišljenje na odgovarajući način i sudjeluje u procesu donošenja odluka;				
5. Svako ponašanje djece/drugih povezuje s njihovim potrebama bez procjene i osude;				
6. Ohrabruje djecu u traganju za konstruktivnijim načinom zadovoljenja potreba, tj. učinkovitijim ponašanjem;				
7. Priprema aktivnosti koje pomažu djeci u boljem razumijevanju svog ponašanja i ponašanja drugih, uz prethodnu opservaciju;				
8. Priprema aktivnosti koje pomažu djeci u boljem razumijevanju i uvažavanju razlika;				
9. Priprema aktivnosti koje doprinose razvoju suradnje u skupini i skupnoj koheziji;				
10. Zajedno s djecom definira pravila ponašanja u skupini, pomaže im da razumiju važnost poštivanja pravila i posljedice kršenja.				
Ime i prezime odgajateljice _____	Opservator _____		Datum _____	

10**Timski rad**

10.1. Odgajateljica primjenom vještina kvalitetne komunikacije i zaštitnog ponašanja doprinosi razvoju suradničkih odnosa u timu, jasnom definiranju i raspodjeli zadataka, te usredotočenju na proces rada, što doprinosi razvoju ustanove i promociji predškolskog odgoja i obrazovanja	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	Primjer za svaki pokazatelj:
<p>Odgajateljica:</p> <p>1. Rabi ponašanja koja doprinose kvaliteti i razvoju suradnje, kao što su: podržavanje sugovornika, ohrabivanje u iznošenju svojih stavova i ideja, aktivno slušanje sugovornika, prihvatanje različitosti, vjerovanje u sugovornikove sposobnosti, poštivanje osobnosti sugovornika, pregovaranje o razlikama (zaštitna ponašanja);</p>				
<p>2. Konstruktivno rješava problemske situacije (usredotočena je na problem, ne na osobu);</p>				
<p>3. Fleksibilna je u prihvatanju pozitivnih promjena u odgojno-obrazovnom radu;</p>				
<p>4. Otvorena je za nove ideje, pristupe i informacije i sposobna je procijeniti što je od toga primjenjivo i donosi unapređenju njezinog rada;</p>				
<p>5. Učinkovito radi i doprinosi razvoju vrtića/institucije.</p>				
<p>Ime i prezime odgajateljice _____ Opservator _____ Datum _____</p>				

11**Unapređenje kvalitete i stalni profesionalni razvoj**

11.1. Odgajateljica stalno analizira osobnu praksu i unapređuje svoje kompetencije kako bi dosegla i održala visoku kvalitetu u profesiji u skladnosti s promjenjivim zahtjevima suvremenog svijeta	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	Primjer za svaki pokazatelj:
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	
Odgajateljica:				
1. Prepoznaje važnost cjeloživotnog učenja i rabi različite prilike i mogućnosti za svoj profesionalni i osobni razvoj;				
2. Promišlja, procjenjuje i vrednuje vlastitu praksu, postavljajući određene mjerljive, realistične i vremenski određene ciljeve za njezino unapređenje;				
3. Bilježi i u portfoliju dokumentira svoje napredovanje u skladnosti s postavljenim ciljevima;				
4. Konsultira kolege, stručnjake ali i roditelje i djecu i traži od njih povratnu informaciju o kvaliteti svoje pedagoške prakse i razine znanja, te uvodi odgovarajuće promjene u skladnosti s prijedlozima;				
5. Svoje profesionalne odluke temelji na stručnim i znanstvenim argumentima, analizi potreba i ciljeva postavljenih za djecu i zna ih, u tom smislu, jasno obrazložiti i potkrijepiti;				
6. Prati i informira se o aktualnim kretanjima i istraživanjima iz svoje struke samostalno i uz potporu i pomoć kolega, stručnjaka i ustanova;				
7. Realizira akcijska i druga istraživanja i analize koje doprinose unapređenju prakse i dijeli stečena znanja i iskustva s drugima.				
Ime i prezime odgajateljice _____	Opservator _____		Datum _____	

11**Unapređenje kvalitete i kontinuirani profesionalni razvoj**

11.2. Odgajateljica se uključuje u aktivnosti u vrtiću, lokalnoj zajednici i šire kako bi doprinijela unapređenju kvalitete i promovirala značaj kvalitetnog ranog obrazovanja za svako dijete	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	Primjer za svaki pokazatelj:
Odgajateljica: 1. Uključuje se u različite aktivnosti i surađuje s drugima kako bi podržala unapređenje kvalitete osobne prakse i profesije u cjelosti;				
2. Suraduje s kolegama i svim uposlenim u vrtiću kako bi zajednički radili na praćenju, vrednovanju i podizanju kvalitete kao i praćenju ishoda za svako dijete;				
3. Sudjeluje u različitim javnim raspravama i drugim događajima i nastoji da promovira rano obrazovanje i doprinese položaju predškolskog odgoja i obrazovanja i prava djece u zajednici i društvu;				
4. Publicira svoje radove, sudjeluje na stručnim i znanstvenim skupovima s ciljem da se unapređuje i promovira značaj ranog razvoja i učenja.				
Ime i prezime odgajateljice _____ Opservator _____ Datum _____				

12**Profesionalna etika i odgovornost**

12.1. Odgajateljica profesionalno izvršava sve svoje obaveze propisane zakonima i pravilnicima i u svakoj prilici se ponaša u skladnosti s etičkim principima štiteći dostojanstvo struke i prava svakog djeteta	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	Primjer za svaki pokazatelj:
Odgajateljica: 1. Poznaje zakone vezane za predškolsko kao i podzakonske akte ustanove u kojoj radi i djeluje u skladnosti s njima;				
2. Poznaje sva svoja prava i obveze vezane za rad u vrtiću i odgovorno ih i na vrijeme ispunjava;				
3. U svakoj prilici se ponaša i ophodi tako da doprinosi poštivanju i ugledu profesije koju zastupa ne zlorabeći svoj položaj za stjecanje osobne koristi ili promocije;				
4. Poštiva i štiti pravo na privatnost podataka o djeci i obiteljima;				
5. Zastupa prava svakog djeteta i obitelji u skladnosti s Konvencijom o pravima djeteta i drugim konvencijama i deklaracijama;				
6. Štiti svako dijete od onoga što mu može ugroziti sigurnost, zdravlje ili prilike za razvoj i učenje;				
7. Odnosi se prema svakom djetetu i obitelji s uvažavanjem bez obzira na njihov društveno-ekonomski status, nacionalnu i vjersku pripadnost, sposobnosti i dr.				
Ime i prezime odgajateljice _____	Opservator _____		Datum _____	

STANDARDI ZA PEDAGOGICE

1. Planiranje, praćenje i vrednovanje odgojno-obrazovnog rada

Pedagogica, u suradnji s cijelim timom ustanove, osigurava kvalitetan i učinkovit odgojno-obrazovni rad pružajući stručnu pomoć odgajateljima i sudjelujući u procesu planiranja, praćenja i vrednovanja svih aspekata rada u vrtiću u skladnosti s postavljenim standardima i razvojnim ciljevima.

2. Pratlja napretka djece i stručna pomoć u radu s djecom

Pedagogica pomaže odgajateljicama i roditeljima u pratnji, analizi napretka i osiguranju razvoja svakog djeteta, pružajući stručnu pomoć i savjetujući.

3. Partnerstvo s porodicom i zajednicom

Pedagogica razvija i realizira programe kojim se unapređuje suradnja i razvija partnerstvo sa svim obiteljima na razini cijelog vrtića, skupine i pojedinaca. Pedagogica razvija suradnju i sa zajednicom.

4. Stručno usavršavanje i unapređenje kvalitete

Pedagogica pomaže odgajateljicama pripravnicama, kao i iskusnijim odgajateljicama u procesu profesionalnog razvoja, organizirajući i realizirajući različite oblike stručnog usavršavanja i pomažući im analizirati osobni rad i postaviti razvojne ciljeve.

Pedagogica radi na osobnom stručnom usavršavanju, reflektira i analizira svoj rad, te upoznaje druge sa suvremenim kretanjima i dostignućima pedagoške teorije i prakse.

5. Profesionalizam i etika

Pedagogica profesionalno izvršava sve svoje obveze propisane zakonima i pravilnicima i u svakoj prilici se ponaša u skladnosti s etičkim principima štiteći dostojanstvo struke i prava svakog djeteta.

6. Timski rad, klima i komunikacija

Pedagogica kreira pozitivnu klimu, timski rad i dobre odnose, te komunicira s različitim skupinama i pojedincima s uvažavanjem, jasno i uvidavno.

7. Promocija predškولstva i vrtića

Pedagogica vrtića djeluje u zajednici promovirajući rani razvoj i obrazovanje kao i samu ustanovu.

I**Planiranje, praćenje i vrednovanje odgojno-obrazovnog rada**

1.1. Pedagogica, u suradnji s cijelim timom ustanove, osigurava kvalitetan i učinkovit odgojno-obrazovni rad pružajući stručnu pomoć odgajateljima i sudjelujući u procesu planiranja, praćenja i vrednovanja svih aspekata rada u vrtiću u skladnosti s postavljenim standardima i razvojnim ciljevima				Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	Primjer za svaki pokazatelj:		
Pedagogica:						
1. Razumije filozofiju i temeljne principe predškولstva;						
2. Pozna je propisani kurikulum i pomaže odgajateljicama u procesu planiranja integriranog kurikuluma utemeljnog na ishodima učenja;						
3. Osigurava da je rad u vrtiću utemeljen na relevantnim znanstvenim teorijama i istraživanjima i osigurava prilike da svako dijete razvije sve svoje pune potencijale. Kao dio tima sudjeluje u osiguranju gore navedenih uvjeta. Tim čine predstavnici neposrednih odgojno-obrazovnih uposlenika, rukovoditelja ustanove, predstavnika roditelja, pedagogica, predstavnici društvene zajednice;						
4. Brine o tome da je kurikulum i sve aktivnosti u vrtiću u skladnosti s praksom usmjerenom na dijete;						
5. Prati i dokumentira odgojno-obrazovni rad u vrtiću, dajući odgajateljicama povratne informacije, dodatne ideje za rad i unapređenje;						
6. Prati inovacije te potiče i podržava odgajateljice u procesu uvođenja suvremenih i učinkovitijih odgojno-obrazovnih metoda i strategija u radu s djecom i obiteljima;						
7. Vrednuje rezultate vrtića u oblasti odgojno-obrazovnog rada i na osnovu toga daje preporuke za razvoj i sudjeluje u izradi razvojnog plana;						
8. U proces praćenja i vrednovanja uključuje odgajateljice i roditelje, pripremajući različite upitnike, fokus-skupine i sl.						
Ime i prezime pedagogice _____		Opservator _____		Datum _____		

2

Praćenje napretka djece i stručna pomoć u radu s djecom

2.1. Pedagogica pomaže odgajateljicama i roditeljima u praćenju, analizi napretka i osiguranja razvoja svakog djeteta, pružajući stručnu pomoć i savjete	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	Primjer za svaki pokazatelj:
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	
Pedagogica:				
1. Sudjeluje u timu na osiguranju optimalnih uvjeta za igru, učenje i razvoj djece;				
2. Poznaje i rabi različite instrumente, metode i tehnike za praćenje napretka djece utemeljene na ishodima učenja i individualnim karakteristikama i potrebama svakog djeteta, i predlaže razne metode potpore razvoju djece;				
3. Upoznaje odgajateljice s ovim instrumentima kako bi prepoznala/pratila postavljene ishode i napredak djece;				
4. Daje stručno mišljenje i preporuke odgajateljicama i obiteljima vezane za rad sa svakim djetetom, od trenutka upisa djeteta u vrtić i tijekom cijelog boravka;				
5. Osigurava da sve odgajateljice kao i svi roditelji imaju pravovremene i adekvatne informacije vezane za razvoj i potrebe djece;				
6. Promatra, prati i u suradnji s odgajateljicama, vrši detaljnu analizu razvoja svakog djeteta prema potrebi, sagledavajući dijete u cjelosti i usredotočujući se na mogućnosti djeteta za daljnji razvoj;				
7. Učestvuje u stručnom timu u izradi pojedinačnog razvojnog plana za djecu s poteškoćama u razvoju;				
8. Konsultira i stupa u kontakt s drugim stručnjacima kada je djetetu i obitelji potrebna dodatna pomoć i podrška;				
9. Pruža pomoć i potporu i odgajateljicama i obitelji kada je u pitanju zajednička briga za dobrobit i napredak djeteta s poteškoćama u razvoju, iznalazeći, zajedno s upravom vrtića, potrebne profesionalne i druge resurse.				
Ime i prezime pedagogice _____	Opervator _____		Datum _____	

3**Partnerstvo s obitelji i zajednicom**

3.1. Pedagogica razvija i realizira programe kojim se unapređuje suradnja i razvija partnerstvo sa svim obiteljima na razini vrtića, skupina i pojedinaca. Pedagogica razvija suradnju sa zajednicom	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	Primjer za svaki pokazatelj:
<p>Pokazatelj kvalitete:</p> <p>Pedagogica:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pravi strategiju i razvija plan rada i izgradnje partnerstva s obiteljima i zajednicom na razini vrtića, zajedno sa stručnim timom ustanove; 2. Razvija i modelira odnose uzajamnog povjerenja i poštivanja, uvažavajući sve obitelji bez obzira na podrijetlo, društveno-ekonomski status, nacionalnu i vjersku pripadnost, omogućavajući da se sve obitelji osjećaju dobrodošlim; 3. Pomaže odgajateljicama da razviju i unapređuju planove rada s obiteljima pružajući im stručnu pomoć; 4. Osigurava da roditelji od samog početka dobiju adekvatne informacije o radu vrtića, mogućnostima za njihovo uključenje i organiziranje; 5. Organizira različite edukativne aktivnosti za obitelji u skladnosti s njihovim potrebama i potrebama vrtića (radionice, brošure, predavanja i dr.); 6. Potpomaže organizaciju i rad vijeća roditelja dajući svoje stručne prijedloge i pomoć, kada je to potrebno; 	D	P	R	
Ime i prezime pedagogice _____	Opervator _____		Datum _____	

3**Partnerstvo s obitelji i zajednicom**

3.1. Pedagogica razvija i realizira programe kojim se unapređuje suradnja i razvija partnerstvo sa svim obiteljima na razini vrtića, skupina i pojedinaca. Pedagogica razvija suradnju sa zajednicom	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	
<p>Pokazatelj kvalitete:</p> <p>Pedagogica:</p> <p>7. Uključuje roditelje u različite aktivnosti koje se realiziraju na razini vrtića;</p> <p>8. Uključuje roditelje u vrednovanje rada vrtića i izradu razvojnog plana uvažavajući njihove potrebe, ideje i mišljenja;</p> <p>9. Pomaže pojedinim obiteljima (kada je to potrebno) tijesno surađujući s odgajateljicama (ravnateljicom, drugim odgajateljicama i stručnjacima) da dobiju adekvatnu stručnu pomoć, savjet ili informaciju;</p> <p>10. Vodi evidenciju o radu s obiteljima i čuva povjerljivost podataka;</p> <p>11. Pomaže i stvara uvjete da se obitelji povežu i upoznaju te prilagode i uključe u zajednicu;</p> <p>12. Povezuje se s različitim predstavnicima zajednice i pomaže u planiranju uporabe resursa zajednice (centar za socijalni rad, medicinske ustanove, policija, kulturne, gospodarske ustanove i sl.).</p>	D	P	R	<p>Primjer za svaki pokazatelj:</p>
Ime i prezime pedagogice _____	Opervator _____		Datum _____	

4

Stručno usavršavanje i unapređenje kvalitete

4.1. Pedagogica pomaže odgajateljicama pripravnicama, kao i iskusnijim odgajateljicama u procesu profesionalnog razvoja, organizirajući i realizirajući različite oblike stručnog usavršavanja i pomažući im analizirati osobni rad i postaviti razvojne ciljeve	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	Primjer za svaki pokazatelj:
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	
Pedagogica: 1. Pomaže odgajateljicama analizirati i unapređivati osobni rad (prateći rad odgajateljica na osnovu previđenih standarda i ček-liste, analizirajući dokumentaciju odgajateljica – portfolio odgajateljica, djeteta i drugu dokumentaciju i sl.)				
2. Daje jasnu i svrsishodnu povratnu informaciju odgajateljici i zajedno s odgajateljicom postavlja ostvarive ciljeve i definira načine mjerenja učinaka;				
3. Zajedno s odgajateljicama i timom odgajateljica analizira mogućnosti za unapređenje odgojno-obrazovne prakse, i izrađuje plan stručnog usavršavanja u vrtiću;				
4. Organizira i/ili realizira različite oblike stručnog usavršavanja za odgajateljice zasnovane na procjenama potreba i interesovanjima (radionice, seminare i dr.);				
5. Suraduje s drugim organizacijama, ustanovama i stručnjacima koji mogu doprinijeti unapređenju profesionalnih kompetencija uposlenih u vrtiću;				
6. Prati, evidentira i analizira rezultate i učinke stručnog usavršavanja odgajateljica i promjene u praksi i daje prijedloge za unapređenje;				
7. Vršiti vrednovanje kvalitete rada odgajateljica i stručnih suradnika u skladnosti sa standardima kvalitete;				
8. Pomaže odgajateljicama da dobiju adekvatne informacije o različitim mogućnostima za stručno usavršavanje na razini vrtića, zajednice i šire;				
9. Pomaže odgajateljicama razviti individualni plan stručnog usavršavanja prateći najnoviju stručnu literaturu i uzimajući u obzir najnovija stručna i znanstvena dostignuća.				
Ime i prezime pedagogice _____	Opervator _____		Datum _____	

4

Stručno usavršavanje i unapređenje kvalitete

4.2. Pedagogica radi na osobnom stručnom usavršavanju, reflektira i analizira svoj rad. Pedagogica upoznaje druge sa suvremenim kretanjima i dostignućima pedagoške teorije i prakse	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	Primjer za svaki pokazatelj:
Pedagogica:				
1. Prati suvremena kretanja u pedagoškoj teoriji i praksi;				
2. Analizira osobni rad i pravi razvojni plan usavršavanja;				
3. Suraduje s drugim kolegama – pedagogima na različitim projektima i aktivnostima vezanim za stručno usavršavanje;				
4. Objavljuje radove u stručnim časopisima, zbornicima i sl., vrši akcijska i druga istraživanja i analize koje doprinose unapređenju prakse;				
5. Planira, realizira ili sudjeluje u različitim projektima namijenjenim unapređenju učinaka i rezultata odgojno-obrazovne prakse;				
6. Sudjeluje na seminarima i drugim oblicima stručnog usavršavanja izvan vrtića;				
7. Vodi svoj razvojni i profesionalni portfolio u kojem dokumentira svoj rad i napredak;				
8. Pravi prikaze projekata, rezultata istraživanja, stručne literature i o tome informira kolege;				
9. Priprema prezentacije i referate i sudjeluje na različitim stručnim skupovima i konferencijama.				
Ime i prezime pedagogice _____	Opervator _____		Datum _____	

5

Profesionalizam i etika

5.1. Pedagogica profesionalno izvršava sve svoje obveze propisane zakonima i pravilnicima i u svakoj prilici se ponaša u skladnosti s etičkim principima štiteći dostojanstvo struke i prava svakog djeteta	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	Primjer za svaki pokazatelj:
<p>Pokazatelj kvalitete:</p> <p>Pedagogica:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poznaje zakone vezane za predškolsstvo kao i podzakonske akte ustanove u kojoj radi i djeluje u skladnosti s njima; 2. Poznaje prava i obveze vezane za rad u vrtiću i odgovorno ih i na vrijeme ispunjava; 3. U svakoj prilici se ponaša i ophodi tako da doprinosi poštivanju i ugledu profesije koju zastupa ne zlorabeći svoj položaj za stjecanja osobne koristi ili promocije; 4. Poštiva i štiti pravo na privatnost podataka o djeci i obiteljima; 5. Osigurava zaštitu prava svakog djeteta i obitelji u skladnosti s Konvencijom o pravima djeteta i drugim konvencijama i deklaracijama; 6. Štiti svako dijete od onoga što mu može ugroziti sigurnost, zdravlje ili prilike za razvoj i učenje. 				
Ime i prezime pedagogice _____	Opervator _____			Datum _____

6

Timski rad, klima i komunikacija

6.1. Pedagogica kreira pozitivnu klimu, timski rad i dobre odnose te komunicira s različitim skupinama i individualcima s uvažavanjem, jasno i uvidavno	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	Primjer za svaki pokazatelj:
Pedagogica: 1. Kreira inkluzivnu klimu i kulturu osiguravajući da se svako dijete i obitelj osjećaju dobrodošlim, prihvaćenim i da je svakom djetetu osigurano ostvarivanje prava na kvalitetan odgoj i obrazovanje;				
2. Osigurava prilike da se sva djeca (i odrasli) u vrtiću međusobno upoznaju, surađuju i uče jedni od drugih;				
3. Ophodi se prema svakom djetetu i obitelji kao i uposlenim u ustanovi s uvažavanjem bez obzira na njihov društveno-ekonomski status, nacionalnu i vjersku pripadnost, spol, sposobnosti i dr.;				
4. Pruža potporu odgajateljicama u procesu rješavanja problema, pokazuje razumijevanje i modelira konstruktivno i nenasilno rješavanje problema i sukoba;				
5. Potiče i njeguje timski rad i zajedničko rješavanje problema u svakoj situaciji;				
6. Aktivno sluša, cijeni i uvažava prijedloge i mišljenje odgajateljica, roditelja i predstavnika zajednice u vezi s radom ustanove, planiranjem, realiziranjem i vrednovanjem programa;				
7. U svim formalnim i neformalnim situacijama služi kao model ponašanja i komunikacije, obavljajući svoje obveze s entuzijazmom;				
8. Reagira na potrebe i zahtjeve drugih i odgovara blagovremeno na jasan, djelotvoran i senzibilan način u pisanoj i usmenoj formi;				
9. Prepoznaje utjecaj kulture na stilove komuniciranja i sa senzibilitetom reagira na kulturalne razlike;				
10. Uvažava profesionalni i ljudski integritet i dostojanstvo svake osobe;				
11. Prepoznaje i javno promovira rezultate svih uposlenih te stvara prilike za zajedničko proslavljanje uspjeha potičući suradnju umjesto natjecanja.				
Ime i prezime pedagogice _____	Opservator _____		Datum _____	

7**Promocija predškولstva i vrtića**

7.1. Pedagogica vrtića djeluje u zajednici promovirajući rani razvoj i obrazovanje kao i samu ustanovu				Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	Primjer za svaki pokazatelj:		
Pedagogica:						
1. Angažira se u različitim akcijama u zajednici i šire kojima se zagovara i promovira pravo svakog djeteta na kvalitetno obrazovanje od rođenja;						
2. Zauzima se za uključivanje predstavnika zajednice i javnosti u pružanju potpore djeci i vrtiću, i stvaranju opće pozitivne klime u cijeloj zajednici kada su u pitanju potrebe sve djece predškolskog uzrasta i njihovih obitelji;						
3. Potiče akcije u zajednici kako bi se pružila potpora predškolskoj djeci i obiteljima i stvorilo okruženje koje podržava razvoj djece (parkovi, knjižnice, kazališta i dr.);						
4. Promovira rad vrtića i informira zajednicu o rezultatima rada kao potrebama djece i vrtića u aktualnom trenutku i budućnosti;						
5. Pruža stručnu pomoć i potporu u razvijanju različitih programa u zajednici kojim bi se osigurao veći obuhvat djece predškolskim odgojem i obrazovanjem i potpora djeci i obiteljima (obavezan vid i drugi kraći oblici odgojno-obrazovnog rada).						
Ime i prezime pedagogice _____		Opservator _____		Datum _____		

STANDARDI ZA RAVNATELJICE

1. Organizacija rada ustanove i demokratsko upravljanje

Ravnateljica vrtića upravlja ustanovom u skladnosti sa zajedničkom vizijom i ciljevima i demokratskim principima, uzimajući u obzir potrebe djece, obitelji i zajednice u cjelosti.

Ravnateljica osigurava rad ustanove u skladnosti sa zakonskim i podzakonskim aktima i drugim propisima, kao i relevantnim međunarodnim dokumentima i u svakoj prilici se ponaša u skladnosti s etičkim principima štiteći dostojanstvo struke i prava svakog djeteta.

2. Realizacija odgojno obrazovne prakse, osiguranje uvjeta i resursa i briga o kvaliteti

Ravnateljica vrtića osigurava kvalitetan i učinkovit odgojno-obrazovni rad i inkluzivno okruženje za svako dijete i obitelj.

3. Profesionalni razvoj odgajatelja i unapređenje kvaliteta

Ravnateljica vrtića prati kvalitetu rada i osigurava različite prilike za profesionalni razvoj cjelokupnog uposlenog osoblja u skladnosti s rezultatima vrednovanja, postavljenim standardima kvalitete i praćenja učinaka za svako dijete.

4. Timski rad i komunikacija

Ravnateljica vrtića kreira pozitivnu klimu, timski rad i dobre odnose te komunicira s različitim skupinama i pojedincima sa uvažavanjem, jasno i uvidavno.

5. Promocija ustanove i predškolstva i partnerstvo sa zajednicom

Ravnateljica vrtića razvija plan suradnje s predstavnicima zajednice i djelovanja u zajednici promovirajući rani razvoj i učenje kao i samu ustanovu.

6. Partnerstvo s obitelji

Ravnateljica vrtića omogućava i podržava uključivanje roditelja i obitelji kao partnera u procesu odgoja i obrazovanja djece kao i u svim drugim aspektima rada ustanove.

I**Organizacija rada ustanove i demokratsko upravljanje**

1.1. Ravnateljica vrtića upravlja/rukovodi ustanovom u skladnosti sa zajedničkom vizijom i ciljevima i demokratskim principima, uzimajući u obzir potrebe djece, obitelji i zajednice u cjelosti	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	Primjer za svaki pokazatelj:
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	
Ravnateljica:				
1. Razumije filozofiju odgoja predškolske djece i načine njihovog učenja;				
2. Poštiva i uvažava odgajateljice i uposlene i uključuje ih u proces kreiranja vizije i misije ustanove;				
3. Poštiva i promovira autonomiju vrtića u primjeni programa;				
4. Rukovodi vrtićem tako što uključuje uposlene, predstavnike obrazovnih vlasti, roditelje i predstavnike zajednice u proces kreiranja vizije, donošenja odluka, postavljanje ciljeva, analize i vrednovanje rada;				
5. Osigurava funkcioniranje vijeća roditelja i demokratski izbor predstavnika roditelja u vijeće i upravni odbor;				
6. Postavlja jasne prioritete i ciljeve za razvoj ustanove i u skladnosti s tim izrađuje strateški plan koji sadrži viziju i misiju organizacije kao i ciljeve za razvoj organizacije i unapređenje kvaliteta te godišnji plan i program s detaljnim aktivnostima mjerljivim, realističnim i vremenski ograničenim ishodima i zaduženjima;				
7. Ciljeve i prioritete definira na stručnom vijeću i u skladnosti s rezultatima vrednovanja, strategijama razvoja predškolskog odgoja i obrazovanja, preporukama roditelja i prioritetima u zajednici;				
8. Rabi učinkovito postojeće resurse i osigurava druge potrebne resurse kako bi se ostvarili postavljeni ciljevi;				
9. Poduzima radnje i akcije potrebne za ispunjenje ciljeva i delegira obveze uz poštivanje dostojanstva i profesionalnog integriteta svake osobe;				
10. Dokumentira proces realizacije planiranog i ostvarene rezultate i izrađuje godišnje izvješće o radu ustanove/vrtića;				
11. Vrednuje, u suradnji s odgajateljicama, roditeljima i stručnjacima, rad ustanove i o rezultatima informira upravni odbor, roditelje i predstavnike zajednice kao i nadležna ministarstva;				
12. Promovira suradnju i partnerstvo na svim razinama.				
Ime i prezime ravnateljice _____	Opservator _____		Datum _____	

I**Organizacija rada ustanove i demokratsko upravljanje**

1.2. Ravnateljica osigurava rad ustanove u skladnosti sa zakonskim i podzakonskim aktima i drugim propisima, kao i relevantnim međunarodnim dokumentima i u svakoj prilici se ponaša u skladnosti s etičkim principima štiteći dostojanstvo struke i prava svakog djeteta	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	Primjer za svaki pokazatelj:
Ravnateljica: 1. Poznaje i prati sve zakonske i podzakonske akte, vodi ustanovu u skladnosti s njima i o svemu upoznaje osoblje i roditelje;				
2. Modelira profesionalni odnos prema poslu i ispunjava svoje obveze odgovorno i na vrijeme;				
3. Upoznaje osoblje s njihovim pravima i obvezama i osigurava da ih svi uposleni odgovorno i na vrijeme ispunjavaju;				
4. U svakoj prilici se ponaša i ophodi tako da doprinosi poštivanju i ugledu profesije koju zastupa ne zlorabeći svoj položaj za stjecanje osobne koristi ili promocije;				
5. Osigurava da se u vrtiću poštuju i štiti pravo na privatnost podataka o djeci i obiteljima;				
6. Osigurava zaštitu prava svakog djeteta i obitelji u skladnosti s Deklaracijom i Konvencijom o pravima djeteta i drugim domaćim i međunarodnim dokumentima.				
Ime i prezime ravnateljice _____	Opervisor _____		Datum _____	

2**Realizacija odgojno-obrazovne prakse, osiguranje uvjeta i resursa i briga o kvaliteti**

2.1. Ravnateljica vrtića osigurava kvalitetan i učinkovit odgojno-obrazovni rad i inkluzivno okruženje za svako dijete i obitelj				Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	Primjer za svaki pokazatelj:		
Ravnateljica:						
1. Poznaje propisani kurikulum i potiče njegovu realizaciju osiguravajući dobre društvene i materijalne uvjete, promovira timski rad;						
2. Prati inovacije i promovira uvođenje suvremenih i učinkovitijih odgojno-obrazovnih metoda i strategija u radu s djecom i obiteljima;						
3. Osigurava uvjete odgajateljicama i stručnim suradnicima kako bi se vrijeme za planiranje, pripremanje rada i praćenja ishoda učenja i napretka djece učinkovito rabilo;						
4. Osigurava da je prostor u kojem se odvija odgojno-obrazovni proces siguran i prilagođen potrebama svakog djeteta;						
5. Osigurava materijalnu potporu za stvaranje stimulativnog okruženja za učenje i nabavku razvojno primjerenih didaktičkih i drugih potrošnih materijala;						
6. Osigurava djelovanje stručnog tima, asistenata i druge profesionalne i materijalne resurse kako bi se svakom djetetu, a posebno djeci s poteškoćama, osigurao pristup kvalitetnom odgojno-obrazovnom procesu i pružila potpora djeci i obiteljima;						
7. Po potrebi angažira stručnjake drugih profila ili stručne službe u cilju pomaganja, savjetovanja ili usmjeravanja rada odgajateljica u njihovom radu;						
8. Stvara uvjete da se razviju i realiziraju kvalitetni kraći i drugi programi koji pomažu djeci koja ne pohađaju cjelodnevni program da se pripreme za školu;						
9. Surađuje sa školama kako bi se olakšao prelazak djece iz vrtića u školu;						
10. Potiče planiranje i realizaciju različitih aktivnosti i programa kojima se podržava razvoj djece koja ne idu u vrtić i potpora obiteljima u zajednici od rođenja do polaska u školu (kratki, kompenzacioni...).						
Ime i prezime ravnateljice _____				Opservator _____		Datum _____

3**Profesionalni razvoj odgajateljica i unapređenje kvalitete**

3.1. Ravnateljica vrtića prati kvalitetu rada i osigurava različite prilike za profesionalni razvoj cjelokupnog uposlenog osoblja u skladnosti s rezultatima vrednovanja, postavljenim standardima kvalitete i praćenja učinaka za svako dijete	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	Primjer za svaki pokazatelj:
<p>Pokazatelj kvalitete:</p> <p>Ravnateljica:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Inicira i sudjeluje u donošenju realnog i ostvarivog plana razvoja ljudskih potencijala ustanove i osigurava njegovu realizaciju; 2. Daje povratnu informaciju na razini vrtića o rezultatima samovrednovanja i vrednovanja rada odgajateljica i zajedno sa stručnim timom i odgajateljicama planira strategije za prevladavanje teškoća i unapređenje postojeće kvalitete; 3. Osigurava pomoć i potporu odgajateljicama u realiziranju plana stručnog usavršavanja, individualnog i kolektivnog; 4. Osigurava potporu i pomoć odgajateljicama kako bi unaprijedile kvalitetu i učinke svog rada, dajući svakoj odgajateljici jednake prilike i mogućnosti za stručno usavršavanje; 5. Osigurava supervizije osoblja u cilju unapređenja kvalitete odgojno-obrazovnog procesa i primjenjuje različite modele praćenja i procjene rada odgajateljica i ostalog osoblja; 6. Praćenje kvalitete zasniva na postavljenim standardima kvalitete, posmatrajući cjelokupan rad odgajateljica i uzimajući u obzir svu raspoloživu dokumentaciju u profesionalnom portfoliju; 				
Ime i prezime ravnateljice _____	Opserverator _____		Datum _____	

3

Profesionalni razvoj odgajateljica i unapređenje kvalitete

3.1. Ravnateljica vrtića prati kvalitetu rada i osigurava različite prilike za profesionalni razvoj cjelokupnog uposlenog osoblja u skladnosti s rezultatima vrednovanja, postavljenim standardima kvalitete i praćenja učinaka za svako dijete	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	Primjer za svaki pokazatelj:
Ravnateljica: 7. Vrednovanje pojedinaca, skupine ili ustanove vrši objektivno i dobronamjerno i o tome daje povratnu informaciju svakoj odgajateljici naglašavajući dostignute rezultate i motivirajući ih za daljnje napredovanje te sugerirajući oblasti za unapređenje;				
8. Osigurava da odgajateljice budu pravovremeno i objektivno ocijenjene od strane nadležne ustanove kako bi mogle napredovati u skladnosti sa standardima kvalitete i pokazanim sveobuhvatnim rezultatima;				
9. Prati aktualnosti u obrazovnoj teoriji i praksi i radi na osobnom stručnom usavršavanju, piše i objavljuje radove i sudjeluje na stručnim skupovima i konferencijama kada je to svrsishodno;				
10. Surađuje s visokoškolskim ustanovama i drugim profesionalnim udruženjima i organizacijama i uključuje ih u proces savjetovanja, stručnog usavršavanja kao i realizaciju različitih istraživanja koja za cilj imaju unapređenje kvalitete odgojno-obrazovnog rada;				
11. Surađuje sa školama i drugim predškolskim ustanovama i sudjeluje u radu različitih profesionalnih udruženja i mreža.				
Ime i prezime ravnateljice _____	Opervator _____		Datum _____	

4

Timski rad i komunikacija

4.1. Ravnateljica vrtića kreira pozitivnu klimu, timski rad i dobre odnose te komunicira s različitim skupinama i pojedincima s uvažavanjem, jasno i uviđavno	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	Primjer za svaki pokazatelj:
Ravnateljica:				
1. Kreira inkluzivnu klimu i kulturu osiguravajući da se svako dijete i obitelj osjećaju dobrodošlim, prihvaćenim i da je svakom djetetu osigurano ostvarivanje prava na kvalitetan odgoj i obrazovanje;				
2. Ophodi se prema svakom djetetu i obitelji kao i uposlenim u ustanovi s uvažavanjem bez obzira na njihov društveno-ekonomski status, nacionalnu i vjersku pripadnost, spol, sposobnosti i dr.;				
3. Pruža potporu odgajateljicama u procesu rješavanja problema, pokazuje razumijevanje i modelira konstruktivno i nenasilno rješavanje problema i sukoba;				
4. Potiče i njeguje timski rad i zajedničko rješavanje problema u svakoj situaciji;				
5. Aktivno sluša, cijeni i uvažava prijedloge i mišljenje odgajateljica, roditelja i predstavnika zajednice u vezi s radom ustanove, planiranjem, realizacijom i vrednovanjem programa;				
6. U svim, formalnim i neformalnim situacijama služi kao model ponašanja i komunikacije, obavljajući svoje obveze sa entuzijazmom i motivirajući ostale u ispunjenju zajedničke misije i vizije;				
7. Reagira na potrebe i zahtjeve drugih i odgovara na njih blagovremeno na jasan, djelotvoran i uviđavan način u pisanom i usmenom obliku;				
8. Uvažava profesionalni i ljudski integritet i dostojanstvo svake osobe,				
9. Prepoznaje i javno promovira rezultate svih uposlenih te stvara prilike za zajedničko proslavljanje uspjeha potičući suradnju umjesto natjecanja.				
Ime i prezime ravnateljice _____	Opservator _____		Datum _____	

5

Promocija ustanove i predškولstva i partnerstvo sa zajednicom

5.1. Ravnateljica vrtića razvija plan suradnje s predstavnicima zajednice i djelovanja u zajednici promovirajući rani razvoj i učenje kao i samu ustanovu	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	Primjer za svaki pokazatelj:
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	
Ravnateljica:				
1. Angažira se u različitim akcijama u zajednici i šire kojima se zagovara i promovira pravo svakog djeteta na kvalitetno obrazovanje od rođenja;				
2. Zauzima se za uključivanje predstavnika zajednice i javnosti u pružanju potpore djeci i vrtiću, i stvaranju opće pozitivne klime u cijeloj zajednici kada su u pitanju potrebe sve djece predškolskog uzrasta i njihovih obitelji;				
3. Potiče akcije u zajednici kako bi se pružila potpora predškolskoj djeci i obiteljima i stvorilo okruženje koje podržava razvoj djece (parkovi, knjižnice, kazališta i dr.);				
4. Promovira rad ustanove i informira zajednicu o rezultatima rada kao i potrebama djece i vrtića u aktualnom trenutku i budućnosti;				
5. Potiče i priključuje se različitim aktivnostima u zajednici i društvu u cjelosti kojim se promovira i osigurava uključenje većeg broja djece u predškolske programe;				
6. Osigurava da vrtić koristi sve javne, kulturne i druge resurse zajednice kao i da resursi vrtića služe zajednici;				
7. Surađuje s različitim gospodarskim (javnim i privatnim) organizacijama i ustanovama kako bi osigurala potporu djeci i obiteljima i vrtiću u cjelosti;				
8. U suradnji s nevladinim organizacijama i drugim ustanovama aplicira za različite projekte i fondove kojima se unapređuje predškoolstvo, rad vrtića i poboljšava pristup kvalitetnom odgoju i obrazovanju za svako dijete.				
Ime i prezime ravnateljice _____	Opserverator _____		Datum _____	

6

Partnerstvo s obiteljima

6.1. Ravnateljica vrtića omogućava i podržava uključenje roditelja i obitelji kao partnera u procesu odgoja i obrazovanja djece kao i u svim drugim aspektima rada ustanove	Dosljedno D	Ponekad P	Rijetko R	Primjer za svaki pokazatelj:
Pokazatelj kvalitete:	D	P	R	
Ravnateljica: 1. Razumije značaj, podržava i poštiva ulogu i odgovornosti roditelja i obitelji za razvoj djece i osigurava da ustanova razvija partnerstvo sa svim obiteljima;				
2. Uključuje obitelji i predstavnike zajednice da na svrsishodan način sudjeluju u procesu donošenja odluka i radu vrtića;				
3. Informira roditelje o svim događajima od značaja za rad vrtića, djecu i obitelji i uvažava njihovo mišljenje, ideje i prijedloge;				
4. Brine se da odgajateljice i osoblje uključuju roditelje i obitelji u različite segmente rada vrtića;				
5. Stvara klimu i atmosferu u vrtiću u kojoj su svi roditelji dobrodošli i uvažavani;				
6. Redovno komunicira s roditeljima i modelira učinkovitu i kvalitetnu komunikaciju.				
Ime i prezime ravnateljice _____	Opservator _____		Datum _____	

Aneks 1.

Suradnici/ce na projektu „Standardi kvalitete predškolskog odgoja i obrazovanja“

1. Ismeta Brajlović, stručna savjetnica, Prosvjetno pedagoški zavod Kantona Sarajevo, Sarajevo
2. Indira Mešković, stručna savjetnica, Prosvjetno pedagoški zavod Kantona Sarajevo, Sarajevo
3. Sadmira Murga, pedagogica, JU „Djeca Sarajeva“, Sarajevo
4. Jasminka Pleho Subašić, psihologinja, JU „Djeca Sarajeva“, Sarajevo
5. Vasva Jajetović, v.d. ravnateljice predškolske ustanove JU „Djeca Sarajeva“, Sarajevo
6. Abida Kapetanović, koordinatorica odgojno obrazovnog rada, JU „Djeca Sarajeva“, Sarajevo
7. Ljubica Andrić, odgajateljica, JU „Djeca Sarajeva“, Sarajevo
8. Doc. dr. Tamara Prebišev Beleslin, Filozofski fakultet, Banja Luka
9. Kristina Dominković, ravnateljica predškolske ustanove „Pčelica“, Orašje
10. Mirela Vukoja, stručna savjetnica, Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i športa Županije Zapadnohercegovačke
11. Elma Mušić, odgajateljica, JU Dječiji vrtići „Ciciban“
12. Danijela Kegelj, ravnateljica, Ustanova „Dječji vrtići“ Mostar
13. Selma Tipura, ravnateljica, JU Dječiji vrtići „Ciciban“
14. Alma Polić, rukovoditelj odgojno obrazovnog procesa, JU „Naše dijete“, Tuzla
15. Šerif Muharemović, ravnatelj, JU „Naše dijete“, Tuzla
16. Ramiz Nurkić, stručni savjetnik, Prosvjetno pedagoški zavod Tuzlanskog kantona, Tuzla
17. Advija Huseinspahić, stručna savjetnica, Prosvjetno pedagoški zavod Zeničko- dobojskog kantona, Zenica
18. Edina Hodžić, ravnateljica, JU za predškolski odgoj i obrazovanje, Zenica
19. Suada Mlačo, ravnateljica, JU za predškolski odgoj i obrazovanje, Visoko
20. Alija Lapo, ravnatelj, SOS Dječiji vrtić, Goražde
21. Ljiljana Dilber, ravnateljica, JU Dječji vrtić, Tomislavgrad
22. Dražena Vrgoč, ravnateljica, JU Dječji vrtić „Pčelice“, Livno
23. Staka Nikolić, inspektorica, prosvjetna savjetnica za predškolsko vaspitanje u Republičkom pedagoškom zavodu Republike Srpske, Banja Luka
24. Miljka Marić, ravnateljica, JU za predškolsko vaspitanje i obrazovanje, Laktaši
25. Branka Miljuš, ravnateljica, JU Dječiji vrtić, Gacko
26. Slađana Mišić, odgajateljica, Centar za predškolsko vaspitanje i obrazovanje, Banja Luka
27. Marina Mirkonj, pedagogica, Centar za predškolsko vaspitanje i obrazovanje, Banja Luka
28. Baisa Kujundžić, odgajateljica, JU „Krajiška radost“, Sanski Most
29. Azra Baščelija, ravnateljica, Predškolska ustanova u sastavu SOS Društvenog centra *Herman Gmajner*, Sarajevo
30. Jasmina Smajić, stručna savjetnica, JU Pedagoški zavod Unsko-sanskog kantona, Bihać
31. Nafija Koričić, ravnateljica, JU Dječiji vrtići, Bihać
32. Ermina Čičić, odgajateljica, Predškolska ustanova u sastavu SOS Društvenog centra *Herman Gmajner*, Sarajevo
33. Jasmina Dizdarević, odgajateljica, privatna predškolska ustanova „Blooming Child“, Sarajevo
34. Milan Ljubojević, stručni savjetnik, Odjel za obrazovanje Brčko distrikta BiH
35. Jasna Jovičić, ravnateljica, Vrtić i zabavište „Naša djeca“, Brčko
36. Husein Kurtić, član Odbora Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH

37. Hasan Hasagić, ravnatelj predškolske ustanove „Mladost“ Kakanj, i predsjednik Udruženja predškolskih djelatnika FBiH
38. Ivana Blažević, odgajateljica, predškolska ustanova Dječji vrtić „Sveti Josip“
39. Ivica Augustinović, viši stručni suradnik, Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i športa Županije Središnja Bosna
40. Esminka Burek, viša stručna suradnica, Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Srednjobosanskog kantona
41. Mirna Leko, odgajateljica, Dječji vrtić „Osmijeh“, Široki Brijeg